

Cultuureducatie
met kwaliteit
in Zuid-Holland
Projectplan 2021-2024

Aanvraag Fonds voor
Cultuurparticipatie

Inhoud

Woord vooraf 3

1 Samenvatting 4

2 Inleiding 5

Externe context 5

Interne context 6

3 Reflectie op de stand van zaken Cultuureducatie met kwaliteit 7

Voorgeschiedenis 7

Reflectie op doelstelling en resultaten 7

Ontwikkelingen en inzichten CMK-2 7

Communicatie 9

4 Activiteiten 2021-2024 10

Regioplannen en lokale ambities 10

Kunstgebouw als penvoerder 10

Dienstverlening Kunstgebouw en CMK-3 10

Rol en verantwoordelijkheden van Kunstgebouw 11

Begeleiding Kunstgebouw om de lokale CMK-doelen te realiseren 12

Betrokkenheid van de regio bij planvorming provinciaal plan 13

Professionalisering van Kunstgebouw 14

Faciliteren van organisatie 14

Aansluiten lokale situatie 14

Knooppunt kennisdeling 14

Curriculumvernieuwing 14

Risicoanalyse 14

5 Samenwerking penvoerder, onderwijs, culturele instellingen, instellingen voor hoger onderwijs en anderen 16

Regionale samenwerking 16

Provinciale samenwerking 16

Samenwerking hogescholen 16

Landelijke samenwerking 16

6 Kennisdeling 17

Flexibel en in samenhang 17

Bijeenkomsten 17

Onderwerpen voor kennisdeling 17

Communicatie 17

7 Monitoring en evaluatie 18

Monitoring in CMK-2 18

Met monitoring bouwen aan duurzame cultuureducatie 18

Werkwijze 18

8 Planning 19

9 Begroting met toelichting 21

Bijlage Regioplannen

Woord vooraf

Voor u ligt het meerjarenplan voor de uitvoering van het programma *Cultuureducatie met kwaliteit in Zuid-Holland*. CMK, dat in hoge mate een positieve bijdrage levert aan de positie van cultuureducatie in het onderwijs, biedt opnieuw volop kansen. Cultuuronderwijs biedt kinderen en jongeren de gelegenheid om te leren zich te uiten, creatiever te denken, talenten die in het reguliere onderwijs soms niet aan het oppervlak komen te ontdekken en ontwikkelen.

CMK draagt zo bij aan de mate waarin burgers, werknemers en werkgevers, consumenten en makers, kiezers en beslissers van morgen met een open en nieuwsgierige houding naar de wereld kijken, om kunnen gaan met zichzelf, de ander en het andere en op creatieve wijze oplossingen kunnen vinden voor de vraagstukken waar de wereld voor komt te staan.

Kunstgebouw heeft de ambitie om naast de kwantitatieve uitbreiding van deelnemende gemeenten en scholen, zijn dienstverlening te optimaliseren door goed in te

spelen op de wensen van alle deelnemende regio's. We willen het de regio's makkelijk maken om deel te nemen door processen nog helderder in te richten. We willen inspiratie bieden door regio's en gemeenten nog meer in contact te brengen met elkaar en met spelers uit andere delen van het land. We willen door scherpe kwantitatieve en kwalitatieve monitoring heldere handvatten bieden waarmee de regio's de ambities kunnen waarmaken.

Aan het einde van CMK-3 (misschien in opmaat naar CMK-4?) zien wij een even krachtig als divers landschap voor cultuuronderwijs van scholen (PO en VO), gemeenten en instellingen die elk vanuit eigen kracht en expertise, complementair aan elkaar, samenwerken aan de verdere ontwikkeling van *Cultuureducatie met kwaliteit in Zuid-Holland*.

Aukje Bolle
directeur-bestuurder Kunstgebouw

OKTOBER 2020

1 Samenvatting

In de periode 2021-2024 is Kunstgebouw CMK-penvoerder voor 32 Zuid-Hollandse gemeenten. Het Zuid-Hollandse werkveld voor cultuuronderwijs kenmerkt zich door een grote diversiteit aan regio's met uiteenlopende eigenschappen en behoeften en kan daardoor niet met één aanpak benaderd worden. Kunstgebouw heeft in de afgelopen periode de transitie gemaakt naar een vraag-gerichte en relatiegerichte organisatie. Deze verandering zien we terug in de plannen voor CMK-3.

Kunstgebouw wil als penvoerder faciliterend zijn en inspelen op de behoefte van de verschillende deelnemende regio's. Dat houdt in dat in de ene regio sprake zal zijn van veel regie en inhoudelijke sturing en in de andere regio beperkte inhoudelijke bemoeienis zal zijn. Met alle regio's onderhoudt Kunstgebouw nauw contact via de stuurgroepen waarin alle stakeholders vertegenwoordigd zijn. Kunstgebouw volgt de ontwikkelingen en stuurt bij waar nodig.

Kunstgebouw zet voor CMK-3 in op meer community-building en uitwisseling tussen regio's onderling om zo de in het netwerk aanwezige kennis optimaal te

benutten en inspiratie over en weer te stimuleren. We zetten in op goede onderlinge samenwerking, binnen regio's, tussen regio's en in het landelijke netwerk. Kunstgebouw gelooft in de kracht van samenwerking en uitwisseling op alle niveaus.

Kunstgebouw ontwikkelt een digitaal platform voor de invoer en rapportage van de kwantitatieve prestatiegegevens om zo data-gestuurde begeleiding te kunnen bieden. Voor de monitoring kiezen we voor een kwalitatieve, op gesprek gebaseerde methodiek om op inhoud en ervaring te kunnen sturen. Zo ontstaat een compleet beeld van meetbare en merkbare zaken op basis waarvan regio's verder kunnen ontwikkelen.

Kunstgebouw hanteert de Fair Practice Code en de Governance Code Cultuur en leeft de principes ervan na. We zetten ons in voor een inclusief Zuid-Holland en een inclusieve organisatie. Ruimte voor diversiteit is daarin een belangrijk speerpunt.

2 Inleiding

Externe context

De diversiteit van Zuid-Holland

Met een inwoneraantal van 3,71 miljoen in 52 gemeenten is Zuid-Holland de meest dichtbevolkte provincie van Nederland. Provincie Zuid-Holland is een uniek gebied, met een enorme verscheidenheid in landschap, natuur en cultuur. Er zijn zowel stedelijke conglomeraten als uitgestrekte landelijke gebieden. Door een uitkiende infrastructuur van zowel vaarroutes als een wegen- en railnet is het uitzicht steeds verschillend: een groene horizon, een industriële horizon, de zee... Achter het verstedelijkt gebied zijn de oorspronkelijke, groene gebieden met hun rijke geschiedenis te vinden.

Met een dergelijke diversiteit in karakter is Zuid-Holland enerzijds innovatief en een proeftuin voor nieuwe ontwikkelingen, maar heeft het anderzijds óók te maken met een relatief grote groep kansarmen. Hierop inspelen en de benodigde ondersteuning en ontwikkelingsmogelijkheden bieden is noodzaak. Cultuuronderwijs kan een bijdrage leveren aan zowel het stimuleren van de innovatie als het tegengaan van kansenongelijkheid. Voor Kunstgebouw als penvoerder betekent de grote diversiteit dat verschillende gemeenten elkaar veel te bieden hebben, ook betekent het dat maatwerk noodzakelijk is. Elke gemeente, elke regio heeft een eigen karakter en een eigen behoefte.

Diverse uitgangssituaties

De gemeenten in Zuid-Holland verschillen niet alleen in karakter, ook de mate waarin er sprake is van een culturele omgeving verschilt per gemeente. Daar waar

volop cultuurinstellingen voorhanden zijn, is de uitdaging vooral om een goede onderlinge samenwerking vorm te geven waaraan zoveel mogelijk partijen deel kunnen nemen. Daar waar er geen of nauwelijks culturaanbod aanwezig is, is het veel meer de vraag hoe kwalitatief aanbod te vinden dat aansluit bij het lokale karakter.

Samenwerking in de provincie

Cultuuronderwijs maak je samen, is ons devies. We zien binnen de provincie een groeiende tendens om samenwerkingsverbanden aan te gaan en gezamenlijk verantwoordelijkheid te dragen voor een inclusieve samenleving waarin afstand overbrugd kan worden, achterstand ingehaald en diversiteit gevierd wordt. Kunstgebouw ziet zichzelf als aanjager en facilitator van deze samenwerkingen.

Geen dekkend regioprofiel; juist extra inzet

In het landelijke cultuurbeleid speelt regiovorming een rol. Veel provincies en grotere steden hebben op verzoek van de minister een regioprofiel opgesteld. In Zuid-Holland hebben Rotterdam, Den Haag en Leiden een profiel opgesteld. Het tussenliggend gebied, het landelijk gebied van Zuid-Holland, valt niet binnen een regioprofiel. Kunstgebouw ziet hierin een taak voor zichzelf om juist stevig te investeren in dit werkgebied en te zorgen dat er geen kansen gemist worden of gemeenten tussen wal en schip vallen als het gaat om rijksbeleid voor cultuur en de daarmee gemoeide middelen.

Interne context

Penvoerder in Zuid-Holland

Kunstgebouw is penvoerder voor de kleine en middel-grote gemeenten in Zuid-Holland. Vanaf 2021 sluit ook de gemeente Leiden aan onder penvoederschap van Kunstgebouw. Hoewel Leiden met een inwonertal van bijna 125.000 zelfstandig penvoerder kan zijn, en dat ook was tijdens CMK-1 en CMK-2, kiest Leiden voor Kunstgebouw als onafhankelijk penvoerder en verbinder van partijen. De verbinding door Kunstgebouw als penvoerder zorgt ervoor dat er uitwisseling van kennis en ervaring tussen de verschillende regio's mogelijk is en dat regio's gebruik kunnen maken van aanbod dat in eigen regio ontbreekt maar wel aanwezig is in de andere Zuid-Hollandse regio's.

Maatwerk om in te spelen op verschillende behoeftes

De afgelopen twee periodes CMK zijn van invloed geweest op de wijze waarop Kunstgebouw zijn rol invult en zich organiseert als penvoerder. Het diverse en soms wat versnipperde landschap in Zuid-Holland, met meerdere penvoerders, noopt tot maatwerk. De behoefte aan autonomie is groot onder een deel van de regio's. Om daarop in te spelen, kiest Kunstgebouw voor een faciliterende rol met een helder kader, minimale administratieve last en optimale bewegingsvrijheid. In andere regio's is, door de beperkte aanwezigheid van cultuur en de daarmee samenhangende beperkte ervaring en menskracht, juist behoefte aan intensieve begeleiding in alle stappen van het proces, inclusief de organisatie van activiteiten. Om daarop in te spelen, kiest Kunstgebouw een nauw betrokken rol en een intensieve begeleiding in alle stappen. Van de organisatie vraagt dat flexibiliteit.

Interne organisatie

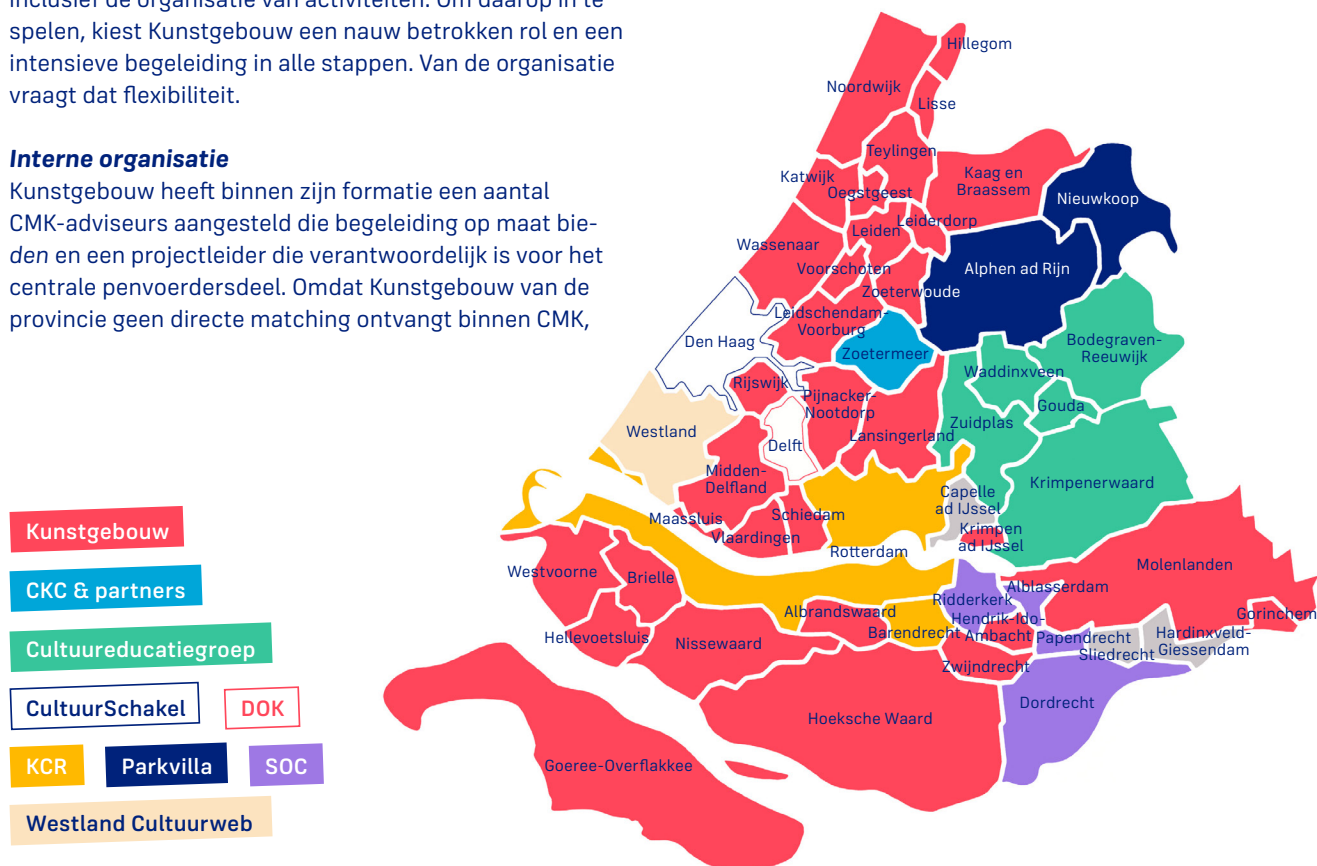
Kunstgebouw heeft binnen zijn formatie een aantal CMK-adviseurs aangesteld die begeleiding op maat bieden en een projectleider die verantwoordelijk is voor het centrale penvoerdersdeel. Omdat Kunstgebouw van de provincie geen directe matching ontvangt binnen CMK,

wordt een deel van het penvoerderschap door de deelnemende gemeenten bekostigd. Kunstgebouw maakt in de overgang naar CMK-3 een duidelijke keuze om meer te faciliteren, meer maatwerk te leveren en heldere en eenvoudiger processen in te richten. Daarbij wordt meer gebruik gemaakt van de aanwezige kennis in de regio's en in het landelijke netwerk.

Schakel tussen gemeente, provincie en rijk

Kunstgebouw is de schakel op het gebied van cultuuronderwijs tussen rijksbeleid en de provincie enerzijds en de gemeenten en de instellingen in die gemeenten anderzijds. Kunstgebouw draagt zorg voor de verdeling en verspreiding van kennis en middelen. De kracht van Kunstgebouw is de juiste vertaalslag maken naar micro- (scholen, culturele aanbieders), meso- (regionaal, gemeentelijk) én macroniveau (landelijk, FCP, LKCA, OCW, Raad van Twaalf). Kunstgebouw staat in contact met de cultuur- en onderwijssector in de provincie en vormt een hub voor informatie van en naar gemeenten en instellingen.

Kunstgebouw brengt de kennis, behoefte en good practices van gemeenten en regio's in Zuid-Holland en van experts en collega's in andere provincies bijeen tot een geheel aan mogelijkheden voor dienstverlening op maat. Het is vanuit deze integrale aanpak dat CMK in Zuid-Holland een positieve bijdrage levert aan de visievorming op het gebied van cultuuronderwijs.

3 Reflectie op de stand van zaken

Cultuureducatie met kwaliteit

Voorgeschiedenis

In CMK-1 hadden regio's de gelegenheid om bij meer dan 90.000 inwoners zelf een aanvraag te doen bij het Fonds voor Cultuurparticipatie. Voor CMK-2 zijn er op verzoek van FCP nieuwe afspraken gemaakt met de provincie Zuid-Holland en Kunstgebouw. Vanaf CMK-2 konden gemeenten met minder dan 90.000 inwoners meedoen onder penvoerderschap van Kunstgebouw óf ze sloten zich aan bij een gemeente met meer dan 90.000 inwoners. Tijdens CMK-2 was Kunstgebouw penvoerder voor twaalf regio's, samen goed voor achttien gemeenten. Zeven daarvan waren een voortzetting van de projecten in 2013-2016 (Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, Hoeksche Waard, Goeree-Overflakkee, Voorne-Putten, Schiedam / Vlaardingen, Rijswijk / Leidschendam-Voorburg, Lansingerland / Pijnacker-Nootdorp). Vijf projecten waren starters of hadden eerder onder een andere penvoerder aan de regeling deelgenomen (Maassluis, Midden-Delfland, Katwijk, Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht). Het realiseren van de lokale ambities voor cultuuronderwijs stond voor alle partijen hoog in het vaandel.

Regionale CMK-projectleiders, scholen, gemeenten en culturele instellingen werkten samen met Kunstgebouw aan:

- Lokale netwerkvorming cultuuronderwijs.
- Leerlijnen.
- Deskundigheidsbevordering.
- Structurele samenwerkingsverbanden tussen scholen en culturele omgeving.
- Pabo's en het kunstvakonderwijs betrekken bij de ontwikkelingen op het gebied van cultuuronderwijs.
- Het verbreden en delen van aanwezige kennis over cultuuronderwijs.
- Communicatie van activiteiten, ontwikkelingen en andere relevante informatie naar de andere Zuid-Hollandse penvoerders, CMK-projectleiders en alle relevante spelers en stakeholders in Zuid-Holland.

Reflectie op doelstelling en resultaten

Kwantitatieve en kwalitatieve gegevens laten zien dat na CMK-2:

- Veel is bereikt op het gebied van cultuuronderwijs. Er is ingezet op alle doelen van de regeling: samenwerking, leerlijnen en deskundigheidsbevordering.
- Het belang van cultuuronderwijs wordt onderschreven, door scholen, gemeenten en cultuuraanbieders.
- Cultuuronderwijs ook een kwetsbare positie blijft

behouden in het onderwijs. In het licht van factoren als hoge werkdruk en lerarentekorten geniet cultuuronderwijs nog niet altijd prioriteit.

- Wanneer er sprake is van beperkte culturele infrastructuur en de daarmee samenhangende beperkte organisatiekracht, de positie extra broos blijkt te zijn.
- Borging veelal nog afhankelijk is van individuele spelers (een sterke CMK-projectleider, een actieve gemeenteteambtenaar, betrokken ICC'ers op de scholen, ervaren vrijwilligers en professionele medewerkers van de culturele instellingen).
- Voor verankering een lange adem nodig is.
- Na vier jaar CMK-2 de behoefte van alle regio's om in te spelen op de lokale situatie nog steeds overeind staat. Duurzame cultuureducatie wordt gerealiseerd door aan te sluiten bij de lokale situatie en behoefte.
- Gemeenten verschillen in de mate waartoe ze in staat zijn om de lokale CMK-doelen te realiseren. Kunstgebouw sluit daarop aan door meer maatgericht te werken. Dat betekent in grotere gemeenten meer overlaten aan de regio's en op hoofdlijnen controleren of aan doelstellingen wordt voldaan. Voor een aantal kleinere gemeenten heeft Kunstgebouw een regierol en ondersteunt met advies, organisatie en communicatie om plannen te realiseren.

Ontwikkelingen en inzichten CMK-2

Lokale netwerkvorming cultuuronderwijs: stuurgroep

Cultuuronderwijs maak je samen! Vanuit dat idee adviseerde Kunstgebouw de regio's een stuurgroep te vormen om de voortgang van het CMK-project te bespreken en draagvlak te creëren onder alle betrokken stakeholders. De stuurgroep bestaat uit de regionale CMK-projectleider, vertegenwoordigers van het onderwijs, de gemeente, lokale cultuuraanbieders en Kunstgebouw. In de grotere gemeenten met meer slagkracht (op zowel het niveau van onderwijs als culturele omgeving) zijn stuurgroepen ontstaan met een structurele overlegstructuur. In kleinere gemeenten lukte het vormen van een stuurgroep niet altijd, vaak door een te klein budget. In die gemeenten vond netwerkvorming plaats door aansluiting bij bestaande onderwijs- en cultuurnetwerken. Ook zijn er ICC-netwerken ontstaan na lokale ICC-cursussen.

Leerlijnen

In alle regio's is geïnvesteerd in leerlijnen op scholen, al varieerde de mate waarin en de intensiteit ervan. Er zijn leerlijnen in verschillende disciplines ontwikkeld: dans, muziek, theater, erfgoed en beeldende kunst. In de gemeente Goeree-Overflakkee is bijvoorbeeld de leerlijn

erfgoed uitgebreid met nieuwe onderwerpen over de lokale geschiedenis. De leerlijn is voor alle scholen en bestaat uit lesbrieven voor leerkrachten aangevuld met beeld- en geluidsmateriaal en optioneel een bezoek aan een erfgoedlocatie. Een aantal gemeenten vroeg ondersteuning van Kunstgebouw voor de implementatie van een leerlijn. De ondersteuning varieerde van een methode kiezen tot vaardigheidstrainingen voor leerkrachten. In CMK-3 wil een aantal regio's nog een stap zetten naar duurzame implementatie van een leerlijn.

Deskundigheidsbevordering

Vanuit de Kunstgebouw Academie droeg Kunstgebouw zorg voor deskundigheidsbevordering. Om de professionaliteit van scholen, gemeenten en cultuuraanbieders te vergroten, bood Kunstgebouw scholing, ondersteuning en advies. Er zijn masterclasses voor ICC'ers, aanvullende verdiepingsworkshops en nieuwe workshops ontwikkeld, bijvoorbeeld over erfgoed en filmeducatie. Enkele onderwijskoepels en schoolbesturen namen het aanbod van de Kunstgebouw Academie op in hun eigen academies.

Met hulp van de Kunstgebouw Academie konden regio's meer realiseren dan op eigen kracht alleen. Grotere gemeenten die zelf trainingen geven en een eigen netwerk hebben, maakten beperkt gebruik van de mogelijkheden. Voor CMK-3 wil Kunstgebouw ook voor deze gemeenten partner zijn in deskundigheidsbevordering. De Kunstgebouw Academie heeft een sterke basis om de op maat gerichte aanpak verder uit te bouwen.

Structurele samenwerkingsverbanden tussen scholen en culturele omgeving

Om de structurele samenwerking tussen gemeenten, scholen en cultuuraanbieders te bestendigen, koos Kunstgebouw in CMK-2 voor de route van convenantvorming tussen deze partners. Zo wilden wij tot een bindende afspraak tussen partijen komen, bij voorkeur met een financiële paragraaf om geldstromen vast te leggen. De ervaring wees uit dat daar waar ruimschoots culturele infrastructuur aanwezig is een convenant niet nodig is; er is voldoende gedeeld belang om tot goede samenwerking te komen. Daar waar in beperkte mate infrastructuur aanwezig is (en beperkte menskracht, middelen en kennis) leverde de route naar convenantvorming niet het gewenste resultaat op. De bindende afspraken stuitten eerder op weerstand dan op enthousiasme. Toch is deze aanpak niet vruchteloos geweest. Uit de gesprekken die werden gevoerd over de convenantvorming leerden wij dat actieve betrokkenheid op alle lagen binnen een school, voldoende kennis bij ICC'ers, ervaren successen en good practices de weg naar duurzame betrokkenheid zijn. Deze bottom-up benadering zal in CMK-3 leidend zijn bij het verstevigen van de samenwerkingsverbanden.

Samenwerken aan het cultuuronderwijs van de toekomst met kunstvakonderwijs en pabo's

Kunstgebouw zette zich namens alle deelnemende regio's in voor samenwerking met hogescholen. Samen met CultuurSchakel en het Koninklijk Conservatorium vormde Kunstgebouw een projectgroep die onder andere vorm geeft aan het traject om studenten van het

kunstvakonderwijs voor te bereiden op de toekomstige beroepspraktijk in het cultuuronderwijs. In samenwerking met een aantal andere penvoerders in Zuid-Holland, Codarts en het Koninklijk Conservatorium faciliteerde en organiseerde Kunstgebouw jaarlijks een meet-up voor eerstejaars studenten. Kunstgebouw was tevens partner in de post-hbo opleiding Cultuurbegeleider van Inholland Academy.

Tijdens CMK-2 heeft Kunstgebouw veel inspanningen verricht om samen met andere penvoerders tot concrete activiteiten met hogescholen te komen. De basis die nu staat willen we bestendigen voor CMK-3 en waar mogelijk uitbreiden.

Netwerkbijeenkomsten en kennisdeling

Om regionale CMK-projectleiders te voorzien van specifieke kennis bood Kunstgebouw leergemeenschappen aan in de vorm van kennisateliers. Onderwerpen die aan bod kwamen, waren co-teaching in de klas, curriculum van de toekomst en afsluiten van convenanten. Tevens werd jaarlijks een bijeenkomst voor alle penvoerders van Zuid-Holland georganiseerd. De ateliers werden hoog gewaardeerd door aanwezigen, maar deelname was beperkt tot een kleine groep van regionale CMK-projectleiders.

Communicatie

Het hoe en wat van cultuureducatie

De communicatiestrategie van Kunstgebouw was en is gericht op het geven van bekendheid aan en het uitdra-

gen van het belang van cultuur en cultuuronderwijs in het algemeen en in het verlengde daarvan van het programma *Cultuureducatie met kwaliteit* in het bijzonder. In de verschillende corporate uitingen besteedde Kunstgebouw aandacht aan regionale CMK-projectleiders en hun activiteiten. Door zo een podium te bieden aan de mensen die de drijvende kracht zijn achter CMK beoogde Kunstgebouw niet alleen het belang van cultuuronderwijs te benadrukken, maar ook inzicht te geven in wat er allemaal bij komt kijken en wat er voor moois kan gebeuren. Via de algemene nieuwsbrief en corporate uitingen als de jaarverslagen werden niet alleen de partijen uit het CMK-netwerk bereikt, maar ook uit het gehele netwerk van Kunstgebouw, onder wie (nog) niet deelnemende gemeenten, provincie en landelijke partners.

Inspirende voorbeelden uit de regio's

Via de CMK-nieuwsbrief communiceerde Kunstgebouw over de activiteiten in de verschillende regio's, om te inspireren. Voorbeelden uit de ene regio kunnen ideeën geven voor de andere. De items werden doorgeplaatst in de nieuwsbrieven van de lokale organisaties en vonden zo hun weg in een fijnmazig netwerk naar lokale stakeholders en betrokkenen.

Voorbeelden uit het landelijk netwerk

Via landelijke partners, waarbij LKCA een heel belangrijke rol speelt, communiceerde Kunstgebouw over de activiteiten, de aanpak en de beleidsvraagstukken rond CMK van en naar de regio's. Kunstgebouw vormde hierin een schakelpunt van informatie tussen regio's in Zuid-Holland en regio's in andere provincies en ontwikkelingen op rijksniveau.

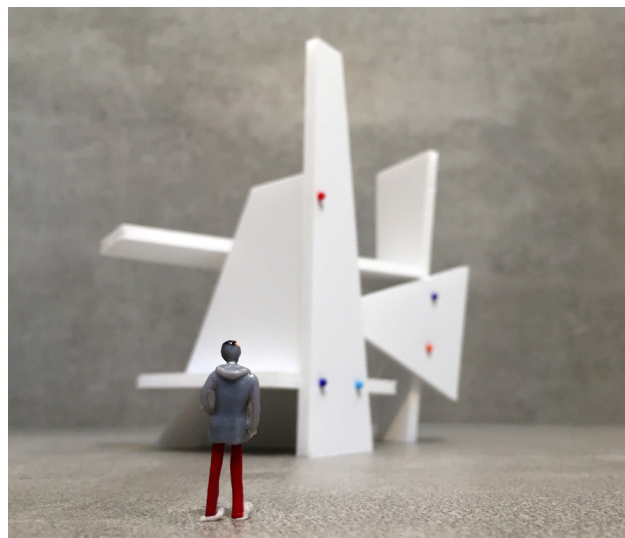
4 Activiteiten 2021-2024

Regioplannen en lokale ambities

De regeling *Cultuureducatie met kwaliteit* heeft deelnemende gemeenten al vanaf het begin in 2013 in staat gesteld om te investeren in lokale ambities voor duurzaam en kwalitatief goed cultuuronderwijs. Kunstgebouw helpt hen om hun lokale ambities te realiseren zodat alle leerlingen in Zuid-Holland goed cultuuronderwijs genieten.

Er zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over deelname aan CMK in Zuid-Holland. Gemeenten kleiner dan 90.000 inwoners sluiten zich aan bij Kunstgebouw of bij een grote gemeente (>90.000 inwoners). Vanuit die opdracht heeft Kunstgebouw zich ingespannen om zoveel mogelijk Zuid-Hollandse gemeenten te laten deelnemen aan CMK-3 en met resultaat. Krimpen aan den IJssel, Albrandswaard, Wassenaar en Nissewaard doen voor het eerst mee aan CMK. Regio Holland Rijnland sluit zich aan bij het penvoerderschap van Kunstgebouw. Bijna alle gemeenten in de provincie nemen nu deel aan CMK-3.

Kunstgebouw zet zich deze derde CMK-periode in om de regio's te begeleiden hun CMK-doelen te realiseren. Deelnemende gemeenten krijgen de kans om behaalde resultaten verder uit te bouwen of te verdiepen. We stimuleren regio's om ook scholen die nog niet eerder hebben deelgenomen aan CMK uit te nodigen. De lokale situatie staat centraal. Elke deelnemende regio heeft een eigen regionaal plan geschreven in een format dat Kunstgebouw heeft ontwikkeld, afgestemd op de regeling van het Fonds voor Cultuurparticipatie. De opzet van het format is in lijn met de belangrijke punten in de regeling van CMK-3. Elke regio beschrijft de ambities per doel voor PO en VO, licht het tweesporenbeleid toe, beschrijft betrokkenheid van het onderwijs bij planvorming en dergelijke. De afzonderlijke regionale projectplannen zijn aan dit plan toegevoegd.

In dit algemene plan zetten we uiteen wat de bijdrage van Kunstgebouw is om te zorgen voor duurzame, kwalitatieve cultuureducatie in de deelnemende gemeenten.

Kunstgebouw als penvoerder

Dienstverlening Kunstgebouw en CMK-3

De dienstverlening van Kunstgebouw voor cultuuronderwijs bestaat uit drie met elkaar samenhangende componenten; het ontwikkelen van educatieve producten, zorgdragen voor deskundigheid en het bouwen van een stevig netwerk.

Als penvoerder en centrale speler in Zuid-Holland bepaalt Kunstgebouw samen met de regio's wat er lokaal nodig is om tot een compleet, kwalitatief en breed gedragen aanbod van cultuureducatie te komen. De lokale ambities zijn leidend, de inhoud van educatieve producten zijn afgestemd op wat er lokaal aanwezig is. Het lokale netwerk voor cultuureducatie is via Kunstgebouw verbonden met het provinciale en landelijke netwerk. Lokale spelers maken voor deskundigheidsbevordering gebruik van het brede aanbod van de Kunstgebouw Academie.

Rol en verantwoordelijkheden van Kunstgebouw

Kunstgebouw verzorgt de aanvraag bij het Fonds voor Cultuurparticipatie en ondersteunt regio's om hun lokale CMK-doelen te realiseren zoals deze zijn geformuleerd in de lokale plannen. Kunstgebouw ondersteunt regio's op drie vlakken om hun CMK-doelen te halen.

Sturing op organisatie

Kunstgebouw legt voorafgaand aan de start van CMK-3 de gemaakte afspraken met elke regio (deelnemende gemeenten en lokale uitvoerende organisaties) vast in een overeenkomst.

- Alle regio's zijn verplicht tot het genereren van financiële, bereik- en prestatiegegevens met aanvullende verklaringen van gemeenten en schooldirecties.
- Alle regio's zorgen voor een regionale CMK-projectleider die in staat is om het CMK-project te realiseren. De projectleider is tevens contactpersoon voor Kunstgebouw. De projectleider heeft jaarlijks vier voortgangsgesprekken met een adviseur van Kunstgebouw.
- Ook voor CMK-3 adviseert Kunstgebouw elke deelnemende regio om een stuurgroep aan te stellen die periodiek de voortgang bespreekt. De stuurgroep bestaat uit de regionale CMK-projectleider, vertegenwoordigers van het onderwijs, de gemeente en lokale cultuuraanbieders en adviseur van Kunstgebouw.
- Alle regio's zijn verplicht deel te nemen aan de monitoring georganiseerd door Kunstgebouw.

Wat heb je nodig voor goed cultuuronderwijs?

Sturing op inhoud

Regio's hebben de regie om de lokale CMK-doelen te realiseren. Zij kennen de lokale situatie immers het beste. Kunstgebouw biedt begeleiding op basis van een maatgerichte aanpak. De begeleiding van Kunstgebouw varieert per regio en is op basis van de vraag. Kunstgebouw bewaakt de voortgang met een overlegstructuur van adviseur en stuurgroep en met een analyse van jaarlijkse verantwoordingsdata. Als de realisatie van de lokale CMK-doelen in het geding komt, zal Kunstgebouw zich proactief inzetten om kwantitatieve of kwalitatieve onderbesteding te voorkomen.

Sturing door kennisdeling

Kunstgebouw zet zich op verschillende manieren in om regio's te inspireren hun kennisniveau te vergroten zodat zij beter in staat zijn hun lokale ambities te realiseren. Wij richten ons met name op de regionale CMK-projectleiders en de gemeentelijke contactpersonen en in tweede instantie op lokale culturele aanbieders en scholen. Wij doen dat met allerlei vormen van kennisdeling, onze communicatie-uitingen, activiteiten ten behoeve van curriculumvernieuwing en professionalisering van Kunstgebouw zelf.

Begeleiding Kunstgebouw om de lokale CMK-doelen te realiseren

Kunstgebouw begeleidt regio's op drie vlakken om hun CMK-doelen te halen. Hieronder zetten we uiteen hoe Kunstgebouw invulling geeft aan die begeleiding.

Data-gestuurde begeleiding

Kunstgebouw faciliteert regio's met een heldere systematiek voor de jaarlijkse verantwoording zodat de regio's hun inzet optimaal kunnen richten op duurzaam en kwalitatief goed cultuuronderwijs. Om het proces van verantwoording te vergemakkelijken, zorgt Kunstgebouw voor een digitaal platform, naar voorbeeld van het digitaal platform van Kunstloc Brabant. De verantwoordingsdata worden in de vorm van overzichtelijke rapportages gecommuniceerd naar de regio's en geven inzicht in de realisatie. De rapportages zijn input voor het voortgangsgesprek met de adviseur van Kunstgebouw en voor de groepsgesprekken (methodiek van monitoring).

Duurzame samenwerking

Regio's richten zich op duurzame samenwerking tussen scholen en culturele omgeving, passend bij hun lokale situatie. Een aantal regio's vraagt specifieke begeleiding van Kunstgebouw voor de organisatie van een integraal lokaal cultuurprogramma. Kunstgebouw brengt gemeente, scholen en culturele omgeving bij elkaar en zorgt voor eenduidige afspraken. Daarnaast verzorgt Kunstgebouw de organisatie van leerlingactiviteiten en is de schakel tussen de scholen en de lokale culturele aanbieders. Kunstgebouw werkt samen met Erfgoedhuis Zuid-Holland en andere provinciale collega-organisaties om bij te dragen aan een lokale culturele infrastructuur met activiteiten van kunst maken, kunst meemaken en erfgoed beleven.

Deskundigheidsbevordering

De Kunstgebouw Academie bouwt tijdens CMK-3 de op maat gerichte aanpak verder uit. Het aanbod is samengesteld op basis van de vraag vanuit het werkveld. Om aan nieuwe vragen te voldoen, put Kunstgebouw uit het landelijke netwerk. De Academie wordt zo steeds meer een partner in de ondersteuning van regio's om ambities te realiseren op de manier die bij hen past.

Het bestaande scholingsaanbod wordt gemonitord, geëvalueerd en uitgebreid. Mogelijk nieuw aanbod binnen CMK-3 zijn scholingen over curriculum.nu, didactische vaardigheden voor cultuuraanbieders en een bovenregionale cursus Interne Cultuurcoördinator in het VO. Als het bestaande aanbod geen uitkomst biedt, zoeken we in het bredere provinciale en landelijke aanbod of ontwikkelen we een nieuwe scholing. Verder worden de vraag en mogelijkheden onderzocht om een deel van het aanbod digitaal aan te bieden, bijvoorbeeld via webinars.

Om het probleem van overbelasting van leraren deels te ondervangen zullen we tijdens CMK-3 nog actiever

inzetten op co-teaching en 'coaching on the job'. Daartoe worden trainingen aangeboden die lokale vakdocenten klaarstomen voor het basisonderwijs en die hun vaardigheden als coach aanscherpen. Ook wordt een pool van co-teachers gecreëerd waar regio's uit kunnen putten. Coaching on the job kost de leerkracht relatief weinig tijd. Het blijkt een effectieve manier van professionaliseren, mits de vakdocent goed is toegerust voor de rol van co-teacher en coach. Leraren hoeven zo niet buiten de lesuren om extra tijd vrij te maken voor coaching en opleiding, maar genieten wel scholing die hen in staat stelt cultuureducatie in het onderwijs te verankeren.

We verkennen of Kunstgebouw een rol kan spelen bij het (mede-)organiseren van regionale beursvloeren. Tijdens deze markten komen scholen en lokale cultuuraanbieders in contact met elkaar en met het provinciale aanbod van Kunstgebouw. Zo wordt zichtbaar gemaakt wat er is en worden nieuwe samenwerkingen, kennisdeling en scholingen gestimuleerd. Tegelijk dient de beursvloer als voedingsbodem om te ontdekken hoe behoeften zich per regio ontwikkelen.

De partners binnen het huidige aanbod van de Academie zijn Erfgoedhuis Zuid-Holland, Inholland Academy, Plein C, VTS Nederland, CultuurCollege, Beeldung en Kunstloc Brabant. De Kunstgebouw Academie neemt meerdere keren per jaar deel aan een intervisieoverleg met collega-instellingen CultuurSchakel, KCR, Mocca Amsterdam en Plein C. Tijdens deze overleggen wordt er gespard en wordt er kennis en ervaringen uitgewisseld. Binnen CMK-3 worden deze samenwerkingen voortgezet.

Ook wordt de samenwerking met onderwijskoepels en schoolbesturen voortgezet. Een deel van het aanbod van de Kunstgebouw Academie is opgenomen in de academies van Samenwerkingsverband Driegang, Stichting Katholiek Onderwijs Pijnacker, Stichting Openbaar Primair Onderwijs Goeree-Overflakkee en scholengroep Kindwijs. Bovendien verzorgt de Academie structureel de kennis- en inspiratiebijeenkomsten voor de ICC'ers van LOGOS, Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs. Waar mogelijk wordt de samenwerking uitgebouwd naar andere koepels en besturen.

Investeren in voortgezet onderwijs

Het voortgezet onderwijs is voor veel regionale CMK-projectleiders een nieuwe doelgroep. Kennis over het voortgezet onderwijs is gefragmenteerd aanwezig. Sommige regio's hebben nauwe banden, andere nog helemaal niet. Om ervoor te zorgen dat het de regio's gaat lukken te investeren in cultuuronderwijs op het VO willen we het volgende doen:

- Vraaggerichte begeleiding door de adviseur van Kunstgebouw.
- Kennisdelingsactiviteiten.
- Stimuleren vanuit deskundigheidsbevordering op maat.
- Bovenregionale ICC-cursus voor CKV-docenten organiseren (ontwikkeld door landelijke collega-organisaties).
- Inspirerende VO-projecten onder de aandacht brengen via verschillende communicatiemiddelen.

In hoofdstuk 6 wordt uiteengezet hoe Kunstgebouw vorm geeft aan sturing door kennisdeling.

Betrokkenheid van de regio bij planvorming provinciaal deel

Kunstgebouw maakt de omslag naar een vraaggerichte aanpak en het leveren van maatwerk. Vanuit dat oogpunt heeft Kunstgebouw verschillende gesprekken georganiseerd om op te halen wat de (verschillende spelers in de) regio's van Kunstgebouw wensen en verwachten als penvoerder. De informatie uit deze gesprekken is samengebracht, opnieuw getoetst bij de deelnemende regio's en verwerkt in het regionale plan.

Stuurgroepen

In de stuurgroepen wordt steeds de voortgang van het regionale CMK-project en de rol van Kunstgebouw besproken. De adviseurs van Kunstgebouw hebben tijdens CMK-2 het oor te luisteren gelegd over wat er beter kan volgens de regio's en die informatie verwerkt in het plan.

Bijeenkomsten regionale CMK-projectleiders

Kunstgebouw heeft in aanloop naar CMK-3 bijeenkomsten georganiseerd speciaal gericht op het geven van input voor CMK-3. Zowel aan Kunstgebouw als aan het Fonds voor Cultuurparticipatie. Tijdens de bijeenkomst op 5 november 2019 was Marjolijn Peeters, programma-adviseur van het Fonds voor Cultuurparticipatie, aanwezig op uitnodiging van Kunstgebouw om een vooruitblik te geven op de nieuwe periode CMK en behoeften te bespreken met regio's. Naar aanleiding van deze bijeenkomst heeft Kunstgebouw namens alle regio's een brief opgesteld aan FCP met aanbevelingen voor uitgangspunten van CMK-3.

Met in achtneming van coronamaatregelen heeft Kunstgebouw op 2 juli 2020 een bijeenkomst georganiseerd in Theater Koningshof in Maassluis om uiteen te zetten wat deelname aan CMK-3 betekent en daarover in gesprek te gaan. De bijeenkomst richtte zich op regionale CMK-projectleiders en hun gemeentelijke contactpersonen.

Regioplannen

In het format voor de regioplannen vraagt Kunstgebouw de regio's expliciet aan te geven wat men wenst en verwacht van Kunstgebouw als penvoerders. Deze informatie is meegenomen in het provinciaal plan.

Professionalisering van Kunstgebouw

Faciliteren van organisatie

Kunstgebouw faciliteert en ontzorgt door het proces van aanvraag en verantwoording te vergemakkelijken en overzichtelijker te maken. Bovendien gebruiken we de gegenereerde data van de verantwoording om regio's inzicht te geven in de voortgang van hun CMK-project.

Aansluiten lokale situatie

De gemeenten in Zuid-Holland zijn divers en zeer verschillend. Elke gemeente kent zijn eigen uitdagingen en Kunstgebouw sluit aan bij de lokale situatie. Dat doen we vraaggericht en op maat.

Knooppunt kennisdeling

Naast Kunstgebouw zijn er veel andere professionals in cultuuronderwijs in Zuid-Holland. Kunstgebouw wil meer gebruik maken van de kennis die er is en zorgen dat kennis ontsloten wordt en beter zichtbaar wordt voor alle regio's. Kunstgebouw wil ook landelijke kennis actief ontsluiten voor de regio's. In samenwerking met LKCA en andere landelijke collega-organisaties doet Kunstgebouw mee aan ontwikkelend onderzoek over een bepaald onderwerp, bijvoorbeeld cultuuronderwijs in het speciaal onderwijs.

Curriculumvernieuwing

Kunstgebouw houdt de ontwikkelingen rondom de curriculumvernieuwingen nauwgezet in de gaten. We houden de regio's hierover geïnformeerd tijdens kennisdelingsactiviteiten en passen onze activiteiten op het gebied van deskundigheidsbevordering erop aan. Zo zorgen we ervoor dat wanneer het curriculum in de toekomst wordt ingevoerd, de scholen de juiste begeleiding kunnen krijgen om het toe te passen in de praktijk.

Daarnaast wil Kunstgebouw een inhoudelijke bijdrage leveren aan het ontwikkelgebied van meemaken en betekenis geven van kunst. Kunstgebouw is ervaren in het ontwikkelen van educatie voor leerkrachten bij specifieke voorstellingen. In de vorm van opdrachten geeft Kunstgebouw handvatten hoe leerkrachten leerlingen kunnen begeleiden bij het kijken naar voorstellingen. In het essay

'Op reis met een wandelende trui' doen we een eerste aanzet voor een methodiek. We willen samen met de SLO, vertegenwoordigers uit het onderwijs en leden van Curriculum.nu een eenvoudige methodiek ontwikkelen voor de educatieve begeleiding bij het meemaken van voorstellingen met leerlingen. We baseren ons op de uitgangspunten van Curriculum.nu, de theorie van Cultuur in de Spiegel, ervaringen uit het onderwijs en onze eigen expertise. Deze methodiek zetten we in de eerste plaats in voor de educatie die Kunstgebouw zelf ontwikkelt. Daarnaast verspreiden we onze opgedane kennis breed met impresariaten en gezelschappen.

Risicoanalyse

Coronavirus

In maart 2020 werden we opgeschrikt door de uitbraak van het coronavirus en de noodzakelijke maatregelen ter beperking van de verspreiding. Deze maatregelen, met name de sluiting van de scholen, hadden gevolgen voor de activiteiten in het kader van CMK, die deels werden opgeschort of afgelast. Nu we in een tweede golf met bijbehorende maatregelen zijn beland, kunnen we ervan uitgaan dat corona ook in de uitvoeringsperiode van CMK-3 van invloed zal zijn. Op welke wijze laat zich moeilijk voorspellen. Waar mogelijk wordt gewerkt met digitale mogelijkheden. Nauw contact met deelnemers over de voortgang is voor nu de beste manier om vinger aan de pols te houden en waar nodig ondersteuning te bieden.

Financiële positie gemeenten

De financiële positie van gemeenten staat onder druk door verschillende oorzaken. Door decentraal beleid is een groot aantal voorheen rijkstaken bij de gemeenten terecht gekomen. Ook kampen gemeenten met extra uitgaven om de coronacrisis op te vangen. Gemeenten die zich genoodzaakt zien op cultuur en cultuuronderwijs te bezuinigen, zijn niet in staat een directe matchingsbijdrage te leveren, waardoor er minder activiteitenbudget beschikbaar is voor CMK-3.

De regeling

De samenwerking tussen de sectoren cultuur en onderwijs is de kurk waar CMK op drijft. Het slagen van het beleid en de regeling is afhankelijk van de mate waarin het onderwijs de samenwerking omarmt. Hoewel we zien dat er veel goed gaat, merken we ook dat de specifieke uitdagingen van het onderwijs – hoge werkdruk, veel regeldruk en lerarentekort – soms op gespannen voet staan met de uitgangspunten van CMK – borging, eigenaarschap van het onderwijs en impuls gelden. Voor cultuuronderwijs is een lange adem nodig, we zijn blij met CMK-3 en starten vast een pleidooi voor CMK-4.

Kunstgebouw als penvoerder

De rol van Kunstgebouw als penvoerder is gegroeid en verstevigd. Toch blijft deze ook kwetsbaar. De CMK-middelen worden niet direct gematcht door de provincie Zuid-Holland, waardoor gemeenten de matchingsmiddelen moeten inleggen. De regie en zeggenschap voor de activiteiten liggen bij de regio's en gemeenten. Kunstgebouw kiest daarom voor een faciliterende rol, begeleiding op maat en veel ruimte voor autonomie van de regio's.

Kwaliteitsverbetering cultuureducatie

De regionale CMK-projectleiders richten zich met verschillende activiteiten op de verschillende doelen van de regeling. Dat leidt tot activiteiten die los van elkaar staan en niet bijdragen aan het bouwen aan kwalitatief duurzaam cultuurbeleid. De adviseurs van Kunstgebouw sturen aan op CMK-activiteiten in samenhang en dat ook zo te presenteren naar scholen, gemeente en culturele omgeving.

Het zorgen voor draagvlak onder alle stakeholders is nodig om duurzaam beleid voor cultuuronderwijs te realiseren dat ook na 2024 staat. Regionale CMK-projectleiders willen resultaten zien en richten zich op activiteiten zonder alle stakeholders in het proces mee te nemen. Met het stimuleren van stuurgroepen draagt Kunstgebouw bij aan duurzaam beleid. Ook in de methodiek van de monitoring – groepsgesprekken – draagt Kunstgebouw bij aan betrokkenheid van alle stakeholders.

Voortgezet onderwijs

Kunstgebouw heeft een scan gemaakt van alle regio's over de stand van zaken rondom cultuuronderwijs in het voortgezet onderwijs. De scan laat zien dat het voortgezet onderwijs voor de meeste regionale CMK-projectleiders een nieuwe doelgroep is. Er is minder kennis over benadering en aanpak dan er van het primair onderwijs is. De scholen in het voortgezet onderwijs waren moeilijk benaderbaar vanwege de coronacrisis en zijn niet meegenomen in de scan. De CMK-ambities voor het voortgezet onderwijs zijn in veel regio's in een beginstadium en moeten nog worden uitgewerkt. Het risico is dat investeringen in het voortgezet onderwijs achterblijven. Kunstgebouw wil dat voor zijn met inzet van een adviseur van Kunstgebouw voor begeleiding en advies. Daarnaast zetten we voortgezet onderwijs proactief op de kennisdelingsagenda en zorgen voor inspiratie en succesvolle voorbeelden. Eveneens faciliteren we in het organiseren van een ICC-cursus voor CKV-docenten die landelijk is ontwikkeld.

5 Samenwerking

*penvoerder, onderwijs, culturele instellingen,
instellingen voor hoger onderwijs en anderen*

Regionale samenwerking

Kunstgebouw maakt onderdeel uit van de CMK-stuurgroep in elke regio. De adviseur van Kunstgebouw en de regionale CMK-projectleider hebben regelmatig overleg over de inhoudelijke voortgang. Met de CMK-projectleider van Kunstgebouw is er overleg over de verantwoording. Kunstgebouw stimuleert kennisdeling binnen regio's. Veel regio's pakken dat op en organiseren lokale kennisdelingsactiviteiten en sturen nieuwsbrieven die alleen de regio betreffen.

Provinciale samenwerking

Naast Kunstgebouw zijn in Zuid-Holland acht penvoerders actief. Kunstgebouw stimuleert verbinding en samenwerking door twee keer per jaar een bijeenkomst te organiseren. In de bijeenkomsten gaat het om kennisuitwisseling en bepalen waar penvoerders gezamenlijk kunnen optrekken. In een eerste verkenning tussen penvoerders is afgesproken om gezamenlijk vorm te geven aan samenwerking met hogescholen. Er is behoefte aan kennisuitwisseling over speciaal onderwijs, tweesporenbeleid, binnen- en buitenschoolse verbinding. Het streven is om de agenda voor kennisdelingsactiviteiten af te stemmen en gezamenlijke meetings te organiseren. Daarnaast werkt Kunstgebouw samen met de provinciale collega-organisaties Probiblio, Erfgoedhuis Zuid-Holland, Popunie, Jeugdtheaterhuis en Stichting Educatieve Orkest Projecten om bij te dragen aan een duurzame culturele infrastructuur.

Samenwerking hogescholen

Kunstgebouw zet zich namens alle deelnemende regio's in voor samenwerking met hogescholen. Samen met andere penvoerders worden initiatieven ontplooid om het kennisniveau van studenten te bevorderen en hen in contact te brengen met de culturele omgeving van de provincie Zuid-Holland. Kunstgebouw heeft tijdens CMK-2 veel inspanningen verricht om samen met andere penvoerders tot concrete activiteiten met hogescholen te komen. Die basis wordt waar mogelijk uitgebreid in CMK-3.

Landelijke samenwerking

Kunstgebouw brengt landelijke middelen, kennis en netwerk naar Zuid-Holland en speelt een rol bij de beleidsontwikkeling voor cultuureducatie en -participatie. Vanuit de Raad van Twaalf, het orgaan waarin de twaalf provinciale instellingen voor cultuureducatie zitting hebben, is Kunstgebouw gesprekspartner voor het interprovinciaal overleg (IPO), het LKCA, het Fonds voor Cultuurparticipatie, het ministerie van OCW en de Raad voor Cultuur.

6 Kennisdeling

Flexibel en in samenhang

Om kennisuitwisseling op alle verschillende niveaus voor elkaar te krijgen, zet Kunstgebouw in op verschillende vormen van kennisdeling en wil aansluiten bij verschillende behoeften. Kunstgebouw deelt haar kennis via grotere en kleinere bijeenkomsten (in digitale vorm of live), via verschillende communicatiemiddelen en publicaties. Kunstgebouw streeft ernaar de verschillende vormen van kennisdeling te verbinden met communicatie-uitingen. We spelen in op wat voor regio's relevant is. Bijvoorbeeld als er voor een specifieke lezing of presentatie tijdens een jaarlijkse bijeenkomst veel animo is, organiseren we een vervolg in een kleinere (digitale) setting om het onderwerp te verdiepen of er een publicatie van te maken voor een breed publiek.

Bijeenkomsten

Met jaarlijkse bijeenkomsten wil Kunstgebouw ontmoetingen tussen regio's (en stakeholders) mogelijk maken en kennisuitwisseling stimuleren. Onderwerpen die voor regio's relevant zijn komen hierin aan bod, (landelijke) instrumenten en good practices krijgen een podium. De bijeenkomsten zijn gericht op deelnemende regio's: de regionale CMK-projectleiders, ambtenaren, lokale culturele organisaties en scholen.

Met (digitale) bijeenkomsten voor kleine groepen gaat Kunstgebouw dieper in op onderwerpen die slechts in bepaalde regio's spelen of voor slechts bepaalde stakeholders relevant zijn. Onderwerpen kunnen zijn: inzet van cultuurcoaches of het versterken van het speciaal onderwijs.

Onderwerpen voor kennisdeling

Door kennis te delen speelt Kunstgebouw in op relevante onderwerpen voor de regio's en voorziet in informatie over interessante ontwikkelingen en instrumenten. Onderwerpen die aan bod komen zijn bijvoorbeeld:

- De actuele ontwikkelingen van Curriculum.nu.
- Evi 2.0 is een monitoring en evaluatie-instrument voor basisscholen over cultuureducatie. Met het rapport dat hieruit volgt, krijgen de scholen inzicht in wat de stand van zaken is van de ontwikkeling en verankering van cultuureducatie op hun school en mogelijke handvatten voor vervolgstappen. Evi 2.0 kan dan dienen als gespreksinstrument voor regio's om scholen te helpen hun ambities te realiseren. Kunstgebouw informeert regio's over de mogelijkheden van dit instrument. Regio's kunnen zelf bepalen of zij gebruik willen maken van Evi 2.0 voor ontwikkeltrajecten op hun scholen. Daarnaast faciliteert Kunstgebouw het gebruik van Evi 2.0 voor regio's. Voor de regio's is het mogelijk om een analyse te laten maken van de algemene stand van zaken van de scholen in de regio. De regio's kunnen dat met hun lokale budget bekostigen.
- 'Verwonder om de hoek' is een succesvol project van culturele organisaties in Leiden, waaronder Naturalis. Dit project gaat over het opzetten van een integraal binnen- en buitenschools programma waar kunst-, cultuur- en natuureducatie wijkgericht wordt ingezet. Verwonder om de Hoek biedt inspiratie voor andere regio's om vorm te geven aan het verbinden van binnen- en buitenschools.
- Het voortgezet onderwijs is een nieuwe doelgroep voor veel regio's. Er zijn allerlei landelijke good practices die Kunstgebouw in beeld wil brengen om regio's te inspireren en te laten zien wat mogelijk is.

Communicatie

De basis die in CMK-2 is opgebouwd, blijft bestaan: nieuwsbrief met CMK-informatie over Zuid-Holland, de actuele website, het faciliteren van een LinkedIn-groep 'Cultuureducatie met kwaliteit in Zuid-Holland' en actuele berichtgeving via social media. We bieden een podium aan regio's die onder ons penvoerderschap actief zijn, bijvoorbeeld door het opnemen van een interview in iedere nieuwsbrief. Ieder interview is gekoppeld aan een (sub)doel van CMK.

Voor CMK-3 zetten we in op:

- Heldere en meer gestructureerde informatieverstrekking over het CMK-proces en beleidsontwikkelingen richting regio's.
- Meer mensen en activiteiten uit Zuid-Holland een podium bieden in onze online en offline uitingen om bekendheid en inspiratie te genereren.
- Meer (online) community-building tussen penvoerders en regio's in Zuid-Holland om het onderlinge gesprek op gang te brengen en te houden.
- Voortzetten van de samenwerking met LKCA in communicatie over CMK.

7 Monitoring en evaluatie

Monitoring in CMK-2

Tijdens CMK-2 werd het communicatiemodel Trap van Quirke als basis genomen om de voortgang van regio's inzichtelijk te maken en deze te kunnen vergelijken. Aan deze keuze zat echter een aantal haken en ogen. De bevraginglast was te hoog; vragenlijsten werden als lang en niet altijd als relevant ervaren. De respons was mede hierdoor zeer beperkt. De representativiteit was laag; de monitoring was alleen gericht op regionale CMK-projectleiders en ICC'ers en brachten de ontwikkeling niet goed in beeld. Het vergelijken van regio's met de Trap van Quirke tenslotte viel niet in goede aarde. De Moneva moet een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van CMK in de regio in plaats van deze te beoordelen. Daarom kiest Kunstgebouw voor CMK-3 voor een andere vorm van monitoring.

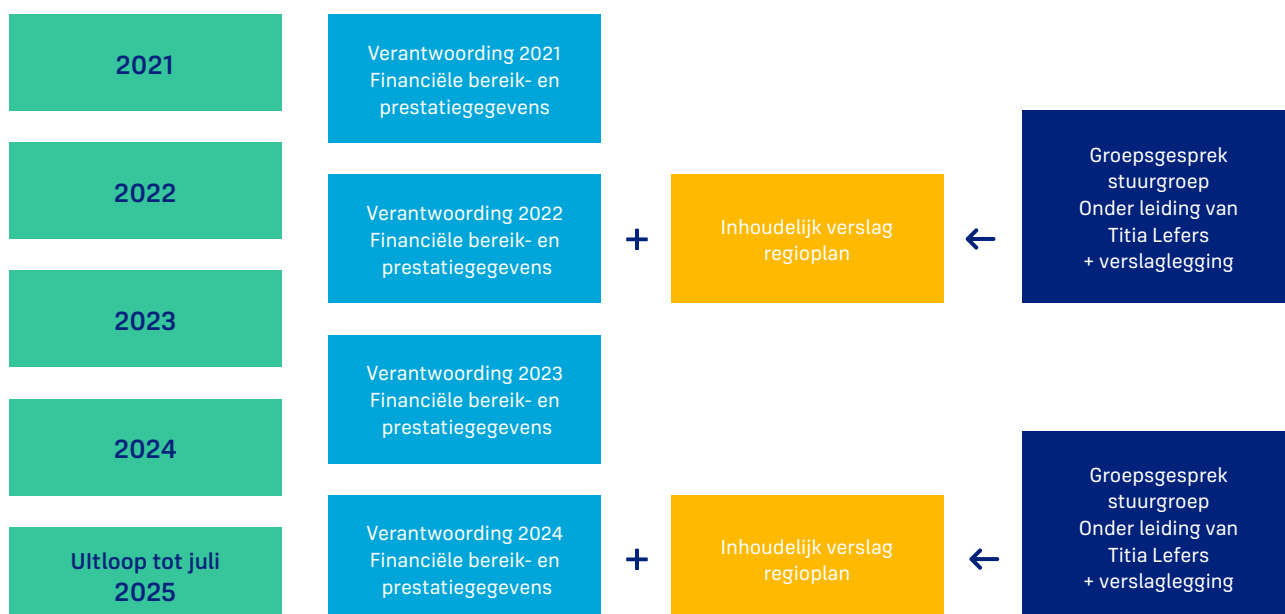
Met monitoring bouwen aan duurzame cultuureducatie

Voor CMK-3 wordt ingezet op de methode van het groepsgesprek waarbij een kwalitatieve onderzoeksmethodiek gehanteerd wordt. Het accent ligt primair op evalueren en vooruitkijken. Kunstgebouw heeft Titia Lefers de opdracht gegeven om de Moneva van CMK-3 te verzorgen. Zij is een ervaren onderzoeker en heeft een eigen systematiek ontwikkeld. Een zorgvuldige samenstelling van de groep is essentieel. Het is van belang dat de balans in de groep gewaarborgd is en alle stakeholders evenwichtig vertegenwoordigd zijn om een volgende stap naar duurzame educatie te kunnen zetten. Ook ná 2024.

Werkwijze

Kunstgebouw organiseert en faciliteert het geleide groepsgesprek om voortgang te bespreken en de regio's tot gezamenlijke acties te stimuleren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de structuren die er al zijn.

- De groepsgesprekken worden afgenomen met de CMK-stuurgroepen. Als deze er niet zijn, faciliteert Kunstgebouw een groepsgesprek.
- Regio's kunnen de rapportages als input gebruiken voor hun eigen inhoudelijke analyse, wat leidt tot meer verdiepende reflectie op de stand van zaken.
- De rapportages van de financiële, prestatie- en bereik-resultaten van voorgaande jaren zijn input voor de groepsgesprekken.
- De groepsgesprekken zijn verplicht voor de regio's en vinden twee keer plaats in elke CMK-regio. Een aantal regio's, o.a. regio Leiden en omgeving, kiest daarnaast voor een eigen monitoring, gericht op de voortgang van ontwikkeling op scholen.

8 Planning

In de uitvoering van het project worden de volgende stappen genomen:

ACTIVITEITEN	Voorjaar 2021 – voorbereiding start CMK-3
Sturing op organisatie	• Eenduidige afspraken over verantwoording met accountant en FCP • Samenwerkingsovereenkomsten Kunstgebouw, gemeenten en lokale uitvoerende organisaties • Bouwen digitaal platform
Sturing op inhoud	• Deskundigheidsbevordering - nieuw aanbod van Kunstgebouw Academie communiceren naar regionale CMK-projectleiders

ACTIVITEITEN	2021-2022
Sturing op organisatie	• Twee stuurgroep-gesprekken, waarvan één data-gestuurd (bepalen mate van kwalitatieve en kwantitatieve onderbesteding) • Vier gesprekken met adviseur, waarvan één data-gestuurd • 1 juni 2022: verantwoording AIMS over 2021
Sturing op inhoud	• Op basis van vraag vanuit regio's
Sturing door kennisdeling	• Bijeenkomst voor penvoerders Zuid-Holland (Digitale) bijeenkomsten voor regio • Nieuwsbrieven • Activiteiten met hogescholen • Bijdrage Curriculum.nu: ontwikkelen methodiek over hoe leerkrachten leerlingen kunnen begeleiden bij het kijken naar voorstellingen

ACTIVITEITEN	2022-2023
Sturing op organisatie	• Twee stuurgroep-gesprekken, waarvan één data-gestuurd (bepalen mate van kwalitatieve en kwantitatieve onderbesteding) • Vier gesprekken met adviseur, waarvan één data-gestuurd • Monitoring en evaluatie: groepsgesprekken in elke regio onder begeleiding van Titia Lefers • 1 juni 2023: verantwoording AIMS over 2022
Sturing op inhoud	• Op basis van vraag vanuit regio's
Sturing door kennisdeling	• Bijeenkomst voor penvoerders Zuid-Holland (Digitale) bijeenkomsten voor regio • Nieuwsbrieven • Activiteiten met hogescholen

Vervolg planning

ACTIVITEITEN	2023-2024
Sturing op organisatie	• Twee stuurgroep-gesprekken, waarvan één data-gestuurd (bepalen mate van kwalitatieve en kwantitatieve onderbesteding) - Vier gesprekken met adviseur, waarvan één data-gestuurd • 1 juni 2024: verantwoording AIMS over 2023
Sturing op inhoud	• Op basis van vraag vanuit regio's
Sturing door kennisdeling	• Bijeenkomst voor penvoerders Zuid-Holland (Digitale) bijeenkomsten voor regio - Nieuwsbrieven • Activiteiten met hogescholen • Ontwikkelonderzoek over onderwerp cultuuronderwijs in samenwerking met landelijke collega-organisaties en LKCA

ACTIVITEITEN	2024-2025
Sturing op organisatie	• Twee stuurgroep-gesprekken - Vier gesprekken met adviseur, één data-gestuurd • Monitoring en evaluatie: groepsgesprekken in elke regio onder begeleiding van Titia Lefers • 1 oktober 2025: verantwoording AIMS over 2024 tot 1 juli 2025 (1,5 jaar)
Sturing op inhoud	• Op basis van vraag vanuit regio's
Sturing door kennisdeling	• Bijeenkomst voor penvoerders Zuid-Holland (Digitale) bijeenkomsten voor regio - Nieuwsbrieven • Activiteiten met hogescholen

9 Begroting met toelichting

Bijgaande begrotingen betreffen de baten en lasten van het penvoerderschap Kunstgebouw en die van de 18 regionale plannen.

In de digitale aanvraag bij het Fonds voor Cultuurparticipatie zijn deze twee begrotingen gecombineerd.

Kunstgebouw - Penvoerder

BATEN	2021	2022	2023	2024	toelichting
Bijdrage regio's: 10% totale matching	€ 159.710,72	€ 159.710,72	€ 159.710,72	€ 159.710,72	Maassluis en Voorne matchen € 0,55 per inwoner.
Bijdrage Leiden / Holland Rijnland	€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00	Vast bedrag afgesproken.
totaal baten	€ 179.710,72	€ 179.710,72	€ 179.710,72	€ 179.710,72	

LASTEN	2021	2022	2023	2024
Coördinatie- kosten	€ 117.310,72	€ 117.310,72	€ 117.310,72	€ 117.310,72
Kennisdeling	€ 37.400,00	€ 37.400,00	€ 37.400,00	€ 37.400,00
Monitoring en evaluatie	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00
Accountants- kosten	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
totaal lasten	€ 179.710,72	€ 179.710,72	€ 179.710,72	€ 179.710,72

Vervolg begroting

Verzamelstaat 18 regio's

BATEN	2021	2022	2023	2024	toelichting
Subsidie FCP Aangevraagde subsidie FCP	€ 1.084.466,33	€ 1.084.466,33	€ 1.084.466,33	€ 1.084.466,33	Leiden matcht een extra bedrag van € 16.894,00
Matchingsbijdrage gemeenten Deelname gemeenten direct	€ 650.090,90	€ 650.090,90	€ 650.090,90	€ 650.090,90	
Deelname gemeenten indirect	€ 451.269,43	€ 451.269,43	€ 451.269,43	€ 451.269,43	
Overige baten Bijdrage scholen in contanten	€ 130.960,00	€ 130.960,00	€ 130.960,00	€ 130.960,00	
totaal baten	€ 2.316.786,66	€ 2.316.786,66	€ 2.316.786,66	€ 2.316.786,66	

LASTEN	2021	2022	2023	2024	toelichting
Activiteitenkosten	€ 1.575.575,09	€ 1.579.021,09	€ 1.579.141,09	€ 1.577.271,09	Incl. penvoerderskosten € 179.710,72
Gelabelde budgetten uit indirecte matching	€ 451.269,43	€ 451.269,43	€ 451.269,43	€ 451.269,43	
Coördinatiekosten	€ 18.000,00	€ 18.000,00	€ 18.000,00	€ 18.000,00	Coördinatiekosten Leiden / Holland Rijnland
Kennisdeling	€ 256.942,14	€ 253.496,14	€ 253.376,14	€ 255.246,14	
Monitoring en evaluatie	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00	Kosten moneva Leiden / Holland Rijnland
totaal lasten	€ 2.316.786,66	€ 2.316.786,66	€ 2.316.786,66	€ 2.316.786,66	

Colofon

Kunstgebouw
Broekmolenweg 20
2289 BE Rijswijk
tel. 015-2154515
kunstgebouw@kunstgebouw.nl

Auteur: Kunstgebouw
Datum: oktober 2020

© Kunstgebouw
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie,
microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder
voorafgaande toestemming van de uitgever.